

Statens haverikommission
Swedish Accident Investigation Board

ISSN 1400-5719

Rapport RL 2004:15

Olycka med flygplanet SE-YSY på Örestens flygplats, O län, den 27 maj 2003

Dnr L-13/03

SHK undersöker olyckor och tillbud från säkerhetssynpunkt. Syftet med undersökningarna är att liknande händelser skall undvikas i framtiden. SHK:s undersökningar syftar däremot inte till att fördela skuld eller ansvar.

Det står var och en fritt att, med angivande av källan, för publicering eller annat ändamål använda allt material i denna rapport.

Rapporten finns även på vår webbplats: www.havkom.se

Luftfartsverket

601 79 NORRKÖPING

Rapport RL 2004:15

Statens haverikommission har undersökt en olycka som inträffade den 27 maj 2003, på Örestens flygplats, O län, med ett ultralätt flygplan med registreringsbeteckningen SE-YSY.

Statens haverikommission överlämnar härmed enligt 14 § förordningen (1990:717) om undersökning av olyckor en rapport över undersökningen.

Göran Rosvall

Dan Åkerman

Bilaga 1

Utdrag ur cert.reg. beträffande föraren (endast till Luftfartsverket)

Rapport RL 2004:15

L-13/03

Rapporten färdigställd 2004-05-03

<i>Luftfartyg: registrering, typ</i>	SE-YSY, Rans S-6ES Coyote 2
<i>Klass, luftvärdighet</i>	Ultralätt B, gällande flygtillstånd
<i>Ägare/innehavare</i>	Enskild ägo
<i>Tidpunkt för händelsen</i>	2003-05-27, kl. 20.45 i dagsljus. <i>Anm:</i> All tidsangivelse avser svensk sommartid (UTC + 2 timmar)
<i>Plats</i>	Örestens flygplats, O län, (pos 5727N 01239E; 115 m över havet)
<i>Typ av flygning</i>	Privat
<i>Väder</i>	Enligt SMHI:s analys: västlig vind 5 knop, god sikt, inga moln, temp./daggpunkt +12/+6 °C, QNH 1026 hPa
<i>Antal ombord: besättning</i>	1
<i>Personskador</i>	Inga
<i>Skador på luftfartyget</i>	Begränsade
<i>Andra skador</i>	Inga
<i>Föraren:</i>	
<i>Kön, ålder, certifikat</i>	Man, 37 år, UL-B
<i>Total flygtid</i>	91 timmar, samtliga på typen
<i>Flygtid senaste 90 dagarna</i>	8 timmar, samtliga på typen
<i>Antal landningar senaste 90 dagarna</i>	22, samtliga på typen
<i>MOTOR</i>	
<i>Motorfabrikat</i>	Bombardier-Rotax
<i>Motormodell</i>	532 UL
<i>Serienummer</i>	3799285
<i>Total gångtid, timmar</i>	415
<i>Gångtid efter översyn</i>	55

Statens haverikommission (SHK) underrättades den 27 maj 2003 om att en olycka med ett ultralätt flygplan med registreringsbeteckningen SE-YSY inträffat på Örestens flygplats, O län, samma dag kl. 20.45.

Olyckan har undersökts av SHK som företrätts av Göran Rosvall, ordförande och Dan Åkerman, utredningschef.

Undersökningen har följts av Luftfartsverket genom Nils von Koch.

Händelseförlopp m.m.

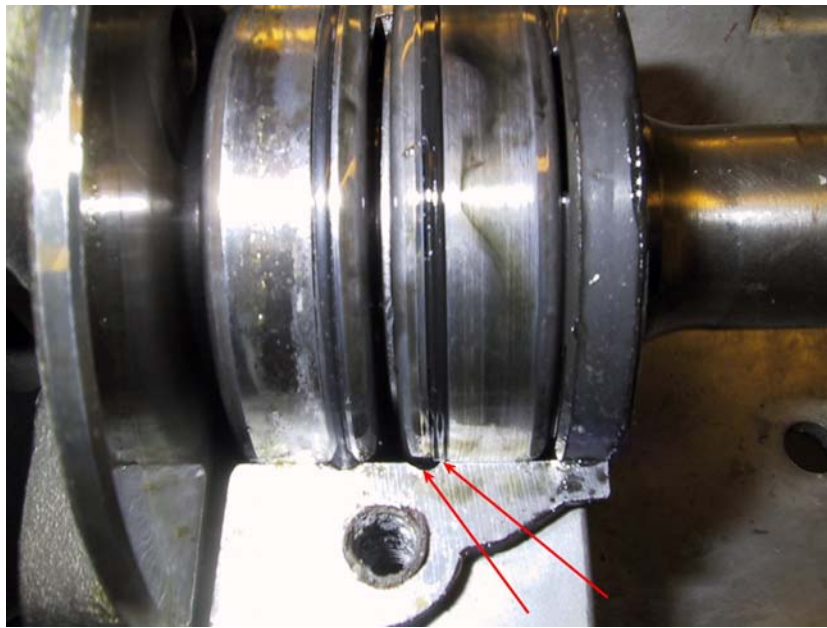
Föraren hade gjort en lokal flygning och när han befann sig på vänster bas för att landa på bana 24 stannade motorn utan förvarning. Flygplanet befann sig då över Öresjön på ca 1 100 fots höjd. Föraren kontrollerade att tändningen var tillslagen och att bränslekranen var öppen och gjorde ett par startförsök genom att dra i startsnöret. Han styrde mot fältet för en inflygning mot bana 24. När föraren insåg att flygplanet inte skulle nå fram till fältet ansatte han en landning med låg fart och hög nos i det slybevuxna området före banändan. Vid sättningen bromsades flygplanet upp av vegetationen och välte nästan över på rygg. Flygplanet blev dock stående rätt-

vänt ca 100 m före bana 24. Brand utbröt ej, och föraren kunde skadad lämna flygplanet som skadades i nosstället och motorinklädnanden.

Flygplanet bärgades till en hangar där motorn demonterades och sändes till en specialistverkstad. Vid undersökningen konstaterades att bakre vevaxeltätningen var otät och att tändplattan och brytarspetsarna var täckta av olja. En avvikelse i resistansen hos spolen som förser tändsystemet med ström kunde även konstateras.

Tändplattan med brytarspetsar samt spolen har undersökts av motortillverkaren för att om möjligt utröna vilken, om någon, av defekterna som orsakade motorstoppet. Resultatet av dessa undersökningar visar att oljan på brytarspetsarna var av tillräcklig omfattning för att sätta tändningen ur funktion.

För att om möjligt finna orsaken till oljeläcket demonterades motorn. Vid denna undersökning framkom att det yttre av de två vevaxellagren på tändningssidan flyttat sig ca 1.5 mm utåt. Se bild nedan. Kullagrets ytterring hade dessutom roterat i vevhuset och förorsakat spånbildning som skadat den intilliggande packboxen.

Pilarna visar ytterlagrets förflyttning. Packboxen längst till höger.

Enligt underhållsinstansen som utfört översynen är liknande felaktigheter inte ovanliga på motortypen, felen kan hittas också vid den första demonteringen av motorer av den aktuella typen.

Oljeläckage från den aktuella packboxen synes inte heller vara ovanligt, kontroll av detta skall enligt tillverkaren ingå i daglig tillsyn. Vid 150-timmarsstillsyn skall packboxen besiktigas särskilt.

Huruvida oljeläcket varit av sådan omfattning att det hade kunnat upptäckas vid daglig tillsyn har inte gått att fastställa.

Utlåtande

Olyckan orsakades av att motorn stannade p.g.a. oljiga brytarspetsar när flygplanet var på sådan höjd och i sådan position att det var omöjligt att nå fram till fältet.

Bidragande har varit att det bakre yttre ramlagret flyttat sig i vevhuset och skadat packboxen.